

KARDINALOVA BOŽIĆNA PORUKA

(Zagreb, 2006.)

U život svijeta, u tamu svih njegovih zala, u tamu osobnih čovjekovih grijeha prodire i postaje vidljivim Božje svjetlo koje raspršuje mrak, nudeći novi život. Božić je mogućnost prihvaćanja Božje prisutnosti. Ponovno smo pred događajem povijesti koji postaje milosnim događajem.

»Narod koji je u tmini hodio, svjetlost vidje veliku; onima što mrklu zemlju obitavahu svjetlost jarka obasja. Ti si radost umnožio, uvećao veselje...« (Iz 9,1-2). Bog koji dolazi na svijet jest Umnožitelj radosti. Bog s nama, razlog je našega veselja. I kada se kao ljudi pitamo zašto se u svijetu i oko nas događaju tolike strahote, izazvani smo djelovanjem Boga koji šalje svoga Sina i daruje ga ljudima, ne kako bi osudio svijet, nego kako bi svijet spasio. Razlog za tolika zla valja tražiti u ljudskome neprihvatanju Boga; u zatvorenosti u grijeh sa svim posljedicama koje iz njega proizlaze.

Može izgledati tek kao slučajna podudarnost, ali primjećujemo da se u Bibliji upravo noć i tama postavljaju poput pozornice čudesnih Božjih zahvata. Na početku vremena, kada je zemlja bila pusta, u noći svijeta u kojoj tama prekrivaše bezdan, Bog je progovorio svjetlom (usp. Post 1,2-3).

U gustome se mraku pojavila goruća zublja kada je Bog sklopio savez s Abrahamom te mu obećao darovanu zemlju (usp. Post 15,17ss). Bila je ponoć kada je faraon, nakon Božjih zahvata, odlučio osloboditi Božji izabrani narod iz Egipta (usp. Izl 12,29ss). U toj je noći izabranicima pokazan put prema oslobođenju. Koliko god nas zbunjivala tama i koliko god ponekad bila prijetnjom ostvarivanju dobra, ona može postati ozračjem prepoznavanja Božjega svjetla.

Upravo tako se dogodilo i kada je došla »punina vremena« (Gal 4,4). U srcu noći, Marija iz Nazareta omogućuje rođenje Svjetla, vidljivoga onima koji nisu zatvorili oči srca za Boga. Od trenutka te svjetlosne noći, svaka noć i svaka ljudska tama postaju prostorom obnavljanja Božjega blagoslova. Blagoslovljene su noći koje osvjetljuje Gospodin, od prapočetaka do danas, kada i mi često proživljavamo nepodnošljivu dužinu i dramu noći koje kao da nemaju svoju zoru. Zbog toga nema ljepšega navještaja od objave da je noći oduzeta moć tame.

A kakva je noć svijeta, kakva je hrvatska noć u kojoj dočekujemo dolazak Boga ovogodišnjega Božića? Dok smo desetke godina kao vjernici bili lišeni tipičnih znakova božićnoga slavlja u društvenome životu kojim je vladala komunistička ideologija te zbog toga osjećali pritiješnjenost, a često i nepravedno zlostavljanje, nemogućnost donošenja svjetla u prostore koji su trebali Božju riječ i kršćansku prisutnost, danas se na neprimjeren način zlorabe kršćanski simboli. Sadržaji kršćanskih slavlja utapaju se u ozračja koja nemaju nikakvih vrijednosnih poveznica s kršćanstvom, do te mjere da kršćani mogu biti zatečeni, zbunjeni i povrijeđeni. No, najveća je poteškoća što se u toj

pretrpanosti, u gomilanju ispraznosti prečesto izgubi ljudskost, skromnost, poniznost i istinska privrženost Bogu. Kršćanski događaj Utjelovljenja, događaj Krista koji je postao čovjekom, ne smije biti lišen čovječnosti. Kao Crkva pozvani smo svoju vjeru živjeti utjelovljeno, što će zacijelo biti i razlogom osporavanja.

Svjedoci smo, gotovo svakoga dana, da se od crkvenih predstojnika s jedne strane očekuje da evanđeoski i pastirski progovore o stanju u društvu, da u svjetlu vjere upućuju na dobro, a s druge strane olako se ne samo odbacuje njihovo zauzimanje za dobro nego ih se čak i proziva da prekoračuju ovlasti svoje službe. Drugi pak očekuju da se kao Crkva, dakle i mi pastiri i vi vjernici, podvrgnemo ili prilagodimo interesima koji nemaju nikakvih dodirnih točaka s Evanđeljem. Čak nas se poučava što bismo trebali reći i učiniti, a što nikako ne bismo smjeli. Oni koji nikada nisu prihvatili Kristovo utjelovljenje i dalje žele neutjelovljeno kršćanstvo.

Življenjem u konkretnim društvenim i kulturnim okolnostima kao kršćani uočavamo da hrvatsko društvo ponekad pokazuje zabrinjavajuće znakove umora, nedostatak radosti i oduševljenja, znakove depresije, međusobnih razdora i interesa kojima u središtu nije čovjek. Izgleda da takvo stanje potiče ona ideologija – bez obzira na trenutnu denominaciju – koja prodire iz istoga bezbožničkog korijena koji ne rađa plodovima vječnosti, jer se životni ciljevi i konačna svrha zatvaraju u ovozemaljsko.

Živimo u društvu i kulturi koji djeluju kao da su se izgubila uporišta sposobna nositi vrijednosti na koje deklarativno prisežu; u društvu u kojemu se različite interesne skupine bore kako što više

oslabiti zbiljska uporišta, omalovažiti nosive vrjednote da bi se ljudima i njihovim potrebama lakše upravljalo i držalo ih ovisnima o iluziji. Jer zavaravanje otvara prostore sadržajima koji zamjenjuju Istinu. Nije stoga čudno što se u našem društvu može uočiti pojava neobičnih slavlja u kojima je za Božić Bog gotovo nepotreban, jer se promiče neka čudna »potrošačka građanska religija«, proturječna i razorna za čovjeka.

Kako i u drugim dijelovima Europe, tako i u nas politika doduše uočava stanovitu potrebu za religijskim dimenzijama i ključem čitanja kulturnoga, a ponegdje i nacionalnoga identiteta, ali uvijek postoje i nastojanja da se kršćanstvo i Crkva koriste prema vlastitim mjerilima i potrebama, te stoga nije čudno da će se i ljudi kojima je kršćanstvo svjetonazorski daleko i neprihvatljivo, ili oni koji u katolištvu ne prepoznaju življenu vjeru – iako se možda deklariraju katolicima – nego u njemu nalaze oslonac za svoju ideologiju, osjetiti pozvanima zazivati Crkvu kada je društvo u krizi ili prozivati Crkvu kada je po svojoj vjernosti Utjelovljenju proročki neugodna, dajući joj eventualno ulogu društveno-etičke korekcije kojoj bi se smjer svakoga časa mogao premještati prema hiru promjenjivih utjecaja.

Dragi vjernici, Kristovo nas utjelovljenje uči da ne prihvaćamo dvojbene pohvale i laskanja, niti da lako klonemo i potonemo u malodušnost pred napadima i pogrđama protiv Crkve, najčešće širenima medijskim prostorom od ljudi koji su podlegli plaćeničkomu mentalitetu. Naprotiv, Kristovo nas utjelovljenje uči da se ne mirimo sa savezništva koja bi od proročkoga naroda stvarala šutljivu skupinu preplašenih poslušnika. Kristovo utjelovljenje nas poziva da kao vjernici u svojim životnim sredinama prepoznamo druge vjernike, da se

uzajamno podupiremo u radosti te da pomažemo ljudima dobre volje u znanosti i kulturi, u gospodarstvu, politici i medijima koji nesebično podnose žrtvu, dajući svjedočanstvo utjelovljenja Istine, uz cijenu da budu marginalizirani i ismijavani.

U božićno se vrijeme sve pokušava pokazati u ljepšem svjetlu. Koriste se velike riječi o miru i zajedništvu, pokreću se humanitarne akcije, razmjenjuju se najbolje želje... I sve to tako kao da duboke rane prethodnih mjeseci nije nitko uzrokovao; kao da nitko nije unosio nemir i podjele u hrvatsko društvo i među ljude koji traže istinsko dobro; kao da nikomu nije nanesena bol; kao da nismo svjedoci nasilju na ulicama, u obiteljima; kao da ne osjećamo teret izgubljenoga poštovanja prema svetinjama, prema životu od njegova začeca do naravne smrti, prema nedjeljnom blagdanu, prema bolesnim i starijim osobama, prema onima koji su dali živote i ostali invalidi radi naše slobode... Svakom se iskrenom stavu traženja Boga, pomirenja, opraštanja i ljubavi radujemo, ali nemamo pravo zanijekati zahtjevnost Kristova utjelovljenja. Nemamo pravo popustiti napastima zaobilaženja snage kršćanskoga Križa.

Življeno kršćanstvo, dodirnuo otajstvom Božića, vraća čovječanstvu izgubljena uporišta, jer Bog je svjetlo koje tama ne obuzima. Utjelovljenje Boga u ljudsku povijest vraća čovjeku dostojanstvo. Bog je došao kako bi nas osposobio za ljubav. To je istinski sadržaj Božića. Kao vjernici znamo, uporište za radost, pouzdanje, sebedarje moguće je naći samo u Bogu. Božić nas uči da zemaljski život više nije zemlja progonstva, nego hod prema nebeskome domu.

Možda je današnji Božić samo naizgled drukčiji od prvoga, jer on je, bez obzira na sve, još uvijek Božić siromašnih, napuštenih, obilježenih prijetnjom zla. To je Božić pomirenja i žuđenoga mira. Početak života Djeteta s nama navještaj je nade, prvi neizostavni korak za preporađanje i za uskrišavanje na novi život.

Kad se nađemo pred Božićem, zahvaća nas udivljenost koja najčešće oduzima riječi. Ponekad ne znamo izraziti svoje unutarnje osjećaje. Osjećamo se ogoljenima pred Ocem koji nam je u stvaranju darovao bezgraničnu radost i sličnost sa sobom, a mi smo – odbijajući Boga – unijeli tamu. Okružujemo se stvarima, podliježemo sebičnosti te, sami nesretni, unesrećujemo i druge. Željeli bismo ponovno pronaći onaj dah što ga je Bog podario svijetu u stvaranju i osjetiti dar Duha Svetoga po kojemu je svijetu darovan Spasitelj.

Utjelovljeni Bog s nama izazovno nas pita jesmo li mi s njim; želimo li biti s njim? Koliko ga prihvaćamo u osobnome životu; koje je njegovo mjesto u obitelji? Prihvaćamo li ga na mjestima odgoja, ljudskoga rasta i kulturnoga razvoja? Prihvaćamo li ga u društvenome, znanstvenome, gospodarskome i političkome životu; ne poput ukrasa ili pokušaja osiguravanja i širenja vlastitih interesa i utjecaja, nego kao iskreno nastojanje da ti Božji darovi budu na službu svim ljudima? U kršćanstvu Bog nije protivnik čovjeka, nego postaje čovjekom kako bi se solidarizirao sa svakim čovjekom, jer nam je objavio da mu je stalo do radosti svakoga od nas

I dok će nekome izgledati da se svake godine u ovo doba ponavlja isto i da je božićno vrijeme tek mala stanka u međusobnome rivalstvu, sukobima i razdorima, kao kršćani iznova pronalazimo izazovnu radost Utjelovljenja, događaja koji nadilazi ljudsku povijest i od nje stvara božansko-ljudsku zbilju, ne dopuštajući ravnodušnost onih koji se zovu kršćanskim imenom. Utjelovljenje Isusa Krista izaziva, štoviše – poziva. Kršćanin od Krista uči kako biti promicateljem zajedništva, mira i solidarnosti. U božićnim će danima povjerenje u Isusa Krista svjedočiti nekoliko desetaka tisuća mladih iz europskih zemalja koji na naš poziv, a u organizaciji ekumenske zajednice iz Taizéa, dolaze u Zagreb na hodočašće povjerenja na zemlji. Stvarnost nemirnoga svijeta povećava u nama pozornost prema tragovima Božje prisutnosti, među kojima iznimno mjesto zauzima Euharistija. Svako euharistijsko slavlje, a posebno nedjeljno, naviješta istinu o svijetu i o nama. Na putovima naših pitanja i nemira, posustajanja i razočaranja, Božanski suputnik je euharistijski bliz, utjelovljen za nas, kako bismo mi bili utjelovljenje njegove blizine za druge.

Radost je došla na ovaj svijet da se mi osposobimo za darivanje radosti drugima. Poput pastira koji su se vratili s mjesta Rođenja »slaveći i hvaleći Boga za sve što su čuli i vidjeli« (Lk 2,20), želim da svima vama bude udijeljena milost radosti, draga braćo i sestre, osobito onima koje je križ pritisnuo tako snažno da teško vide znakove Božje prisutnosti u svojem životu.

Bog je odagnao tamu, kako bi njegovo svjetlo pokazalo istinu o predivnom svijetu i najdragocjenijem stvorenju – čovjeku. Božić je istina o bogolikosti čovjeka. Zagledajte se u tu istinu kroz oči ljudi kojima ćete čestitati Božić.